

BELEIDSNOTA

NAZORG EX GEDETINEERDEN

GEMEENTE WESTLAND 2024

Cluster	Beleid
Auteur(s)	I.C. Lips
Datum	09-01-2024
Status	Definitief

23-013770 ***23-013770***

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Aanleiding	3
2.1 Landelijke kaders	3
2.2 Regionale rapportage	4
3. Data	4
4. Aanpak nazorg ex- gedetineerden	5
4.1 Werkwijze nazorg ex-gedetineerden nodig en inzicht in de doelgroep	6
4.2 Coördinatie nazorg ex-gedetineerden gemeentelijke toegang	6
4.3 Inrichting nazorg ex-gedetineerden	7
4.3.1 Nazorg aanbieden aan alle inwoners die uit detentie komen	7
4.3.2 Triage: zo snel mogelijk de juiste zorg op de juiste plek bieden	7
4.3.3 Nazorg ondersteuning door zorgregisseur Sociaal Kernteam	8
4.3.4 Direct schakelen met interne of externe ketenpartner of reguliere ondersteuning	8
4.3.5 Verwijzen naar Exodus als er meer specialisme nodig is	8
4.4 Doelgroep in kaart brengen: registratie en evaluatie na een acht maanden	8
5. Uitbreiding van taken: extra capaciteit en middelen nodig	9
5.1 Uitvoering taken coördinator nazorg ex-gedetineerden	10
6. Financiering	10
6.1 Jaarbegroting	11
6.2 Financiële dekking	11
6.3 Inkoop	11

1. Inleiding

Gemeenten zijn sinds 2009 primair verantwoordelijk voor nazorg aan volwassen inwoners die vrijkomen uit detentie om ervoor te zorgen dat zij goed kunnen re-integreren in de samenleving.

Het heeft veel voordelen om als gemeente al snel betrokken te zijn bij een inwoner die uit detentie komt onder andere voor het kunnen regelen van een ID-bewijs, huisvesting, een uitkering of hulp bij schulden, indien nodig. Uit de monitor nazorg ex-gedetineerden van het kennisinstituut voor het ministerie van Justitie en Veiligheid.¹ blijkt dat 49% van de gedetineerden binnen twee jaar opnieuw de fout in gaat. Met een geldig ID-bewijs hebben ex-gedetineerden vaker werk. Ex-gedetineerden met een opleiding, dagbesteding of werk recidiveren minder. Ex-gedetineerden met huisvesting hebben een kleinere recidive kans. Het advies op grond van deze monitor is om mensen al tijdens detentie de mogelijkheid te bieden om een ID-bewijs aan te vragen, ex-gedetineerden aan werk of dagbesteding te helpen en voor huisvesting te zorgen. Uit de monitor blijkt dat 14% na detentie geen ID-bewijs heeft, 85% geen dagbesteding, 36% geen inkomen en 22% geen adres. Met nazorg kan de gemeente er voor te zorgen dat ex-gedetineerden een ID-bewijs aan kunnen vragen, een adres en verblijf regelen en werk en inkomen of als dat niet lukt dagbesteding en een uitkering. Door nazorg te bieden aan (ex-)gedetineerde inwoners en dit aan te bieden voordat de gedetineerde weer vrij komt voorkomen we dat ze tussen wal en schip raken. Dit beperkt grotere problematiek, kan meer veiligheid in de wijk garanderen én kan recidive voorkomen.

Wettelijk gezien moeten gemeenten nazorg bieden aan ex-gedetineerden. De taken voor de gemeenten zijn geregeld in de wetten van het sociaal domein (Wmo, Participatiewet, Jeugdwet, Wet Schuldhulpverlening) en de Burgerzakenwetgeving (Wet op de Identificatieplicht en Wet Basisregistratie Personen). De wetgeving in het sociaal domein schrijft voor dat de gemeenten taken hebben op het gebied van preventie en dat zij passende ondersteuning bieden. Hieruit vloeit voort dat gemeenten indien nodig voor (ex-)gedetineerden op maat ondersteuning moeten organiseren. Daarnaast mag een burgemeester handhavend optreden bij een ex-gedetineerde die de openbare orde verstoort. In de praktijk wordt die handhaving uitgevoerd door de politie onder gezag van de burgemeester (zie artikel 172 van de Gemeentewet).

2. Aanleiding

2.1 Landelijke kaders

Ten behoeve van re-integratie van ex-gedetineerden is een landelijke handreiking opgesteld. Hierin zijn de taken en rollen van justitie, reclassering en gemeenten uitgewerkt.

In de landelijke handreiking 'Bestuurlijk akkoord kansen bieden voor re-integratie: In de praktijk' zijn afspraken gemaakt tussen de Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG), Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), Reclassering Nederland/drie Reclasseringsorganisaties (3RO) en de gemeenten.

De gezamenlijke maatschappelijke opgave van DJI, de gemeenten en de reclassering is om samen te werken aan een succesvolle re-integratie van ex-gedetineerden door hen optimaal voor te bereiden op terugkeer naar de maatschappij. Dat kan door vroegtijdig (al tijdens detentie) en waar mogelijk en nodig inzet te bundelen en ketenpartners te betrekken. Wanneer er na beëindiging van detentie nog sprake is van reclasseringstoezicht, is de reclassering verantwoordelijk voor de realisatie van de voorwaarden en het toezicht daarop. De gemeente is

¹ Monitor nazorg ex-gedetineerden 6e meting, Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum, het kennisinstituut voor het ministerie van Justitie en Veiligheid.

verantwoordelijk voor het mogelijke aanbod van zorg- en sociale voorzieningen. Gemeente en reclassering maken hierover, wenselijk gezien, al tijdens de detentie met de gedetineerde de nodige afspraken. Tijdens detentie heeft het gevangeniswezen of de forensische zorginstelling de casusregie op het interne proces. Na het verblijf in detentie heeft de gemeente of reclassering de casusregie op de re-integratie.

In juli 2021 trad de Wet Straffen en Beschermen in werking. In deze Wet is vastgelegd dat het makkelijker moest worden om informatie uit te wisselen tussen betrokken partijen (Penitentiaire Inrichting, Openbaar Ministerie, Politie, Reclassering en gemeenten). Gedetineerden hoeven geen toestemming meer te geven voor gegevensdeling waardoor de gemeente een volledig(er) beeld krijgt. Dit biedt handvatten voor de gemeente om met persoonsgerichte benadering te werken aan een re-integratieplan. Uitgangspunt in de wet is dat de inwoner zelf verantwoordelijk is en eigen keuzes kan maken.

In het licht van al deze ontwikkelingen is het van belang om te blijven investeren in een sluitende nazorgaanpak en recidive te voorkomen. Gemeenten kunnen nazorg bieden op vijf leefgebieden:

- ID-bewijs,
- huisvesting,
- inkomen, werk & schulden,
- zorg,
- ondersteunend sociaal netwerk.

2.2 Regionale rapportage

In mei 2020 heeft het Verbindend Landelijk Ondersteunings Team (VLOT) in opdracht van het Zorg en Veiligheidshuis Haaglanden onderzocht op welke wijze de negen gemeenten in de regio Haaglanden vorm gaven aan hun taken op het gebied van re-integratie van (ex-)gedetineerden. In de regionale Rapportage re-integratie (ex-)gedetineerden regio Haaglanden (mei 2020) zijn bevindingen geconstateerd over de invulling binnen de gemeente Westland. Deze kunnen als volgt worden samengevat:

- Er is geen vaststaand beleid,
- De taak en functie gemeentelijke coördinator nazorg bestaat formeel niet,
- Er is slechts 30% bereik van de uitstroom ex-gedetineerden door een Wmo consulent (NB: sinds medio 2022 door vertrek van de medewerker is er nog minder bereik),
- Er is geen aandacht voor de achterblijvende gezinsleden.

Ook hebben de deelnemers van de lokale Veiligheidskamer en de teamleiders Wmo aangegeven dat de inzet voor nazorg (ex-)gedetineerden in Westland te beperkt is. In de huidige werkwijze wordt alleen actie ondernomen als een gedetineerde een (zorg)vraag heeft en dit bekend maakt bij de gemeente. Een groot gedeelte van deze inwoners kent deze weg naar hulp en ondersteuning niet of durft dit uit trots of schaamte niet. Daardoor wordt er onvoldoende regie gevoerd op een succesvollere terugkeer en re-integratie van ex-gedetineerden.

3. Data

Uit de jaarlijkse rapportage van de Dienst Justitiële Inrichtingen zijn landelijke uitstroomcijfers bekend. Voor de gemeente Westland betekent dit over de afgelopen 7 jaar onderstaande gegevens.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal	71	75	74	55	68	48	44

bron 'uitstroomcijfers DJI'

Actuele gegevens over recidive ontbreken. Oudere gegevens uit 2017 lieten zien dat landelijk bijna de helft (47 %) van de ex-gedetineerden binnen twee jaar recidiveert. Het is aannemelijk dat Westland hier niet van afwijkt.

Voor het goed duiden van de dalende cijfers van de afgelopen twee jaar is de periode nog te kort. Het zou kunnen dat de langdurige maatregelen van de coronapandemie hierop invloed heeft gehad. Het is dus onduidelijk of we moeten uitgaan van de cijfers voor de coronapandemie of van de cijfers van er na.

De rechtbank kan, behalve een (gevangenis) straf ook eventuele verplichte begeleiding van de reclassering opleggen zoals een enkelband. Ook dan is nazorg wenselijk.

Behalve recidivecijfers is ook niet duidelijk hoeveel ex-gedetineerden in Westland aanspraak maken op een voorziening van de Wmo of een aanbod van het Sociaal Kernteam Westland (SKT). Ook is niet bekend hoeveel ex-gedetineerden in de problemen kwamen door het ontbreken van het verkrijgen van een ID- bewijs, huisvesting, schuldhulp of het niet hebben van werk. Er is eveneens niets bekend over het aantal 'achterblijvers' (partners en kinderen) dat een beroep doet op een vorm van hulp of ondersteuning.

Wanneer iemand korter dan 10 dagen in detentie zit, is er geen sprake van zorgplicht vanuit de gemeente. Het percentage ex-gedetineerden dat korter dan drie maanden in detentie zit is 73% van het totale aantal en ervaart vaker de beperkte gevolgen. Als iemand kort in detentie zit, kan bijvoorbeeld naar oplossingen worden gezocht om een baan te behouden door het opnemen van (onbetaald) verlof of huisvesting kan aanblijven door de doorbetaling van huur of hypotheek.

Bij langer verblijf in detentie nemen de mogelijkheden van het laten doorlopen van afspraken en verplichtingen af. Met als gevolg dat huisvesting kan wegvallen, er een gat in het CV kan ontstaan en het sociale netwerk kan verwateren. Ook schaamte en vereenzaming kunnen een rol gaan spelen. Reguliere middelen voor het voorzien in de dagelijkse behoefte kunnen wegvallen, waardoor er meer kans ontstaat op het aanleren van ongewenst gedrag en het inzetten van een fout netwerk.

Er zijn geen daadwerkelijke recidivecijfers bekend, maar als ex-gedetineerden in herhaling vallen dan heeft dit gevolgen voor slachtoffers, overlast en maatschappelijk leed. Dit willen we uiteraard voorkomen. Justitie, zorg en gemeenten moeten samen de handen ineenslaan voor een effectieve aanpak.

Daarnaast is de landelijke trend dat het aantal veelplegers toe neemt en dat de casussen complexer worden: dakloosheid, personen met zorgwekkend gedrag, overmatig drugsgebruik, zorgmijders en buurtoverlast.

4. Aanpak nazorg ex- gedetineerden

In de Penitentiare Inrichting (PI) krijgen gedetineerden begeleiding met als doel de re-integratie te bevorderen en recidive te voorkomen. De begeleiding in detentie bestaat onder meer uit toegang tot een re-integratiecentrum, cursussen, (psychiatrische) zorg en het opstellen van een persoonlijk detentie- en re-integratieplan. Uit onderzoek blijkt helaas dat juist in de eerste maanden na vrijlating de kans groot is dat ex-gedetineerden weer de fout ingaan. Een verklaring hiervoor is de hectische en vooral onzekere periode waar de (ex-)gedetineerde mee te maken heeft. Om de relatief hoge recidive onder (ex) gedetineerden verder terug te dringen, is het van

enorm belang om gezamenlijk te werken aan de vijf basisvoorwaarden: identiteitsbewijs, werk en inkomen, huisvesting, schulden en zorg. Het doel van het werken aan deze basisvoorwaarden is om gedetineerden zo goed mogelijk te laten terugkeren in de maatschappij en te voorkomen dat ze opnieuw de fout in gaan.

Aanvullend op de vijf basisvoorwaarden is er in toenemende mate aandacht voor het sociaal netwerk van de (ex-)gedetineerde. Het wordt als zeer bevorderlijk gezien voor een goede re-integratie en het terugdringen van recidive, als de persoon een ondersteunend netwerk heeft.

Om de nazorg ex-gedetineerden goed en passend bij de wettelijke taken uit te voeren, worden alle gedetineerden bezocht in de PI. Geschat wordt dat de helft daarvan aanspraak maakt op nazorg. Inwoners krijgen drie maanden nazorgondersteuning. Dit maakt dat ex-gedetineerde inwoners ondersteund worden naar hun behoeften.

Doel van de nazorgondersteuning is er voor te zorgen, samen met de gemeente en partners, dat de uitstroom van detentie naar de maatschappij zo soepel mogelijk verloopt en gedetineerden minder recidiveren. Continuering van zorg is daarbij van groot belang (doorlopende zorglijn).

De doelgroep wordt afgebakend tot (ex-)gedetineerden die voorafgaand aan de detentie woonachtig waren in de gemeente Westland van 18 jaar of ouder, die geregistreerd staan of recentelijk stonden in de Basisregistratie Personen (BRP) en een gevangenisstraf opgelegd hebben gekregen.

4.1 Werkwijze nazorg ex-gedetineerden nodig en inzicht in de doelgroep

Om de nazorg van ex-gedetineerden in te richten is het nodig om de verschillende taken en rollen formeel te beleggen en te coördineren. Op die manier ontstaat duidelijkheid over verantwoordelijkheden en taakverdeling voor een efficiënte en effectieve samenwerking en kwaliteit van dienstverlening. Er is tevens een registratie nodig om inzicht te krijgen in het aantal inwoners afkomstig uit de gemeente Westland dat uit detentie komt, het aantal dat nazorg nodig heeft en wat de behoefte is aan ondersteuning. Ook is niet duidelijk hoeveel via een andere weg een beroep doen op zorg en ondersteuning, zoals ondersteuning bij het Sociaal Kernteam, Wmo of Patijnenburg.

4.2 Coördinatie nazorg ex-gedetineerden gemeentelijke toegang

In veel gemeenten is formeel formatie voor de interne coördinatie nazorg ex-gedetineerden vastgesteld en zijn coördinatoren nazorg ex-gedetineerden aangesteld.

In de gemeente Westland is bij de betrokken teams een breed draagvlak voor het formeel aanstellen van gemeentelijke coördinatoren nazorg ex-gedetineerden. Een gemeentelijke coördinator kan snel schakelen met de verschillende afdelingen, teams, de Veiligheidskamer en het Sociaal Kernteam Westland. Al deze partijen kunnen nodig zijn om het leven van een ex-gedetineerde weer op de rails te krijgen.

De nazorg coördinator maakt onderdeel uit van de bureaudienst van het SKT, omdat het om een doelgroep gaat waar het SKT de expertise in heeft. Voor een groot deel gaat om dezelfde doelgroep als bemoeizorg, Wet verplichte GGZ, Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. We zorgen er hiermee voor dat deze doelgroep in kwetsbare situaties binnen het Sociaal Domein zo veel mogelijk met één loket en één zorgregisseur te maken hebben.

De gemeentelijke coördinatoren zijn de schakel tussen de externe partij en de verschillende afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie en houden de regie hiermee (volledig) in handen. Dit doen zij door:

- a) de (ex-)gedetineerde centraal in het re-integratieproces te stellen en de regie te houden,
- b) proactief samen te werken met de (strafrecht)partners voor een integrale aanpak en verbonden te zijn aan de lokale veiligheidskamer,
- c) beschermende factoren te versterken en risicofactoren voor crimineel gedrag en recidive te verminderen,
- d) een uniform proces nazorg ex-gedetineerden vanaf 18 jaar te hanteren, met oog voor maatwerk,
- e) ondersteuning te bieden, in de volgorde: zelfredzaam waar het kan, ondersteunend waar het hoort en doorpakken waar het moet,
- f) uitvoerende voorbereidende gemeentelijke werkzaamheden (zoveel als praktisch realiseerbaar) al in detentie te starten,
- g) zo vroeg mogelijk aan te sluiten op het proces in de strafrechtketen,
- h) waar nodig continuïteit in ondersteuning en begeleiding voor, tijdens en na detentie te leveren,
- i) relevante ontwikkelingen op het gebied van justitie, zorg en veiligheid te volgen,
- j) samen met een beleidsadviseur te monitoren op de inzet, de cijfers, de kwaliteit en de impact.

De coördinatoren nazorg ex-gedetineerden moeten om hun werkzaamheden uit te kunnen voeren in het systeem Justid van de Justitiële Informatiedienst.

De nazorg-coördinatoren werken samen met team Veiligheid en sluit afhankelijk van de geagendeerde casussen aan bij de veiligheidskamer. Op deze manier is er een goede verbinding met Zorg en Veiligheid.

4.3 Inrichting nazorg ex-gedetineerden

De nazorg van ex-gedetineerden is gericht op het aanbieden van nazorg aan alle inwoners in detentie die dit nodig hebben. We streven er naar dat zij met zo min mogelijk verschillende personen te maken hebben voor het inzetten van nazorgondersteuning. De nazorg coördinator betreft het Sociaal Kernteam en andere betrokken ketenpartners zo vroeg mogelijk in het proces. We zetten de ondersteuning zo licht als mogelijk en zwaar als nodig in. Alleen als er specialistische ambulante begeleiding nodig is in het kader van nazorg dan verwijzen we warm door naar Exodus.

4.3.1 Nazorg aanbieden aan alle inwoners die uit detentie komen

De gemeente krijgt op de eerste dag van detentie een automatische melding via het systeem INJUS en kan vanaf dan betrokken worden bij het detentie- en re-integratietraject. De gemeente dient hiervoor zelf contact op te nemen met de betreffende Penitentiaire Inrichting (PI). Wanneer dit eventueel niet gebeurt dan zoekt een casemanager later in het traject alsnog contact met de gemeente.

De nazorgcoördinator van de gemeente zorgt er voor dat er met alle inwoners uit de gemeente Westland die uit detentie komen contact wordt gelegd voor het aanbieden van nazorg tijdens detentie. Als dat nodig is dan vindt er een online of fysiek gesprek plaats in detentie. Afhankelijk van de situatie is het ook mogelijk om na detentie een gesprek te voeren of op huisbezoek te gaan.

4.3.2 Triage: zo snel mogelijk de juiste zorg op de juiste plek bieden

De nazorg coördinator doet de eerste triage aan de hand van de informatie die de casemanager van de betreffende Penitentiaire Inrichting (PI) aanlevert. De coördinator beoordeelt of en zo ja op welke van de vijf leefgebieden er nazorg nodig is.

Om gedetineerden te motiveren om van de nodige nazorg gebruik te maken is het belangrijk om een vertrouwensband op te bouwen. Hiervoor is het belangrijk dat de gedetineerden met één persoon te maken heeft.

4.3.3 Nazorg ondersteuning door zorgregisseur Sociaal Kernteam

Omdat de verwachting is dat er bij de zorgregisseurs van het Sociaal Kernteam voldoende deskundigheid is voor het bieden van nazorgondersteuning betreft de nazorg coördinator als dit nodig is in een zo vroeg mogelijke stadium het Sociaal Kernteam bij de triage. Met een open blik bepalen de nazorg-coördinator en de zorgregisseur van het Sociaal Kernteam onderling overleg de onderlinge taakverdeling en wie de casusregie oppakt.

Als duidelijk is dat de zorgregisseur van het Sociaal Kernteam de casusregie oppakt dan legt de zorgregisseur het eerste contact met de inwoner in detentie. Vanuit het uitgangspunt één huishouden, één plan, één regisseur ligt de regie in deze casus dan volledig bij de zorgregisseur van het Sociaal Kernteam. De zorgregisseur werkt hierbij samen met de nazorg coördinator.

4.3.4 Direct schakelen met interne of externe ketenpartner of reguliere ondersteuning.

Is dat nodig dan betreft de nazorg coördinator andere interne of externe ketenpartners. De nazorg is voor een periode van drie maanden. Het doel hiervan is om binnen deze drie maanden ondersteuning te bieden bij de terugkeer in de samenleving. Blijkt uit de triage dat er reguliere ondersteuning nodig is (bijvoorbeeld Wmo-begeleiding) dan is het streven om dit direct of zo snel mogelijk in te zetten.

4.3.5 Verwijzen naar Exodus als er meer specialisme nodig is

De gemeente zet Exodus in als er meer specialistisme nodig dan het Sociaal Kernteam kan bieden.

Bij meerdere buurgemeenten in de regio Haaglanden wordt voor de ambulante zorg aan ex-gedetineerden naar tevredenheid de organisatie Exodus ingezet.

Exodus heeft 40 jaar ervaring in de hulp aan (ex-) gedetineerden en is een specialist op dit gebied. Exodus maakt voor de ambulante begeleiding gebruik van de methodiek Jouw Kracht. Een goed onderbouwde, gecertificeerde methodiek die is opgenomen in de Databank Effectieve Sociale Interventies van Movisie.

Naast professionals werken bij Exodus ook vrijwilligers die ondersteuning bieden, zij gaan bijvoorbeeld samen met de ex-gedetineerde mee naar instanties, helpen mee met (sollicitatie)brieven schrijven en het opbouwen van relaties.

4.4 Doelgroep in kaart brengen: registratie en evaluatie na een acht maanden

De nazorgcoördinator houdt een registratie bij van het aantal cliënten die uit detentie komen en het aantal en welke casussen het SKT oppakt, verwijzingen naar Exodus en inzet van andere interne of externe ketenpartners. De coördinator houdt het overzicht over alle aanmeldingen en de afhandeling daarvan.

De zorgregisseurs van het Sociaal Kernteam en de ambulante begeleiders van Exodus geven aan de nazorgcoördinator door welke nazorgbegeleidingstrajecten wanneer zijn afgerond en eventuele verwijzingen naar reguliere zorg en ondersteuning.

Op die manier krijgen we inzicht in de omvang en kenmerken van de doelgroep. Een vraag daarbij is of het grotendeels om een doelgroep gaat die nu niet in beeld is of dat er veel overlap is met de huidige doelgroep van het SKT. Een vraag is ook of en hoeveel nazorgbegeleiding er nodig is van Exodus.

Na een acht maanden voeren we een evaluatie uit om inzicht te krijgen in de omvang en kenmerken van de doelgroep en benodigde capaciteit en middelen.

Met de evaluatie beantwoorden we de volgende vragen:

- Hoe verloopt de samenwerking tussen de nazorg coördinator met het Sociaal Kernteam, de Veiligheidskamer en Exodus? Kan men snel schakelen, weet men elkaar snel te vinden?
- Is de verdeling van taken en verantwoordelijkheden duidelijk, effectief en efficiënt?
- Inzicht in de hulpvraag en problematiek van de ex-gedetineerden: Bij hoeveel ex-gedetineerden is naar verhouding de lichtere praktische ondersteuning van de nazorg-coördineerden afdoende, is er sprake van complexe problematiek waarvoor ondersteuning vanuit het Sociaal Kernteam nodig is of specialistische nazorg van Exodus?
- Gaat het om inwoners die niet in beeld waren bij de gemeente of is er een grote overlap met de bestaande casussen bij het Sociaal Kernteam en de Veiligheidskamer.
- Wat is de omvang van de groep ex-gedetineerden en hoeveel capaciteit is hiervoor nodig voor de coördinator nazorg ex-gedetineerden, het Sociaal Kernteam en Exodus.
- Wat kunnen we na 8 maanden zeggen over het effect van de nazorg?

Door te evalueren werken we aan het ontwikkelen van een aanpak die passend is voor de gemeente Westland.

5. Uitbreiding van taken: extra capaciteit en middelen nodig

Bij gemeente Westland werd de nazorg van een ex-gedetineerde tot diens vertrek medio 2022 gedaan door een Wmo consultant van cluster dienstverlening die affiniteit had met de doelgroep voor wat betreft de sociale en financiële zelfredzaamheid. De nazorg is niet formeel als taak bij de Wmo-consulenten belegd. Een gedetineerde met een (zorg)vraag kon zich hiervoor aanmelden bij de gemeente.

Na vertrek van de Wmo-consulent werd alleen actie ondernomen als dit vanuit veiligheid nodig was. Ook kan indien nodig één van de ketenpartners de casus bij de lokale veiligheidskamer agenderen. In de huidige praktijk gebeurt dit nauwelijks omdat daarvoor geen vastgestelde kaders zijn. De lokale veiligheidskamer bespreekt casussen om recidive terug te dringen, maatschappelijke onrust te voorkomen en de veiligheid te waarborgen.

Gedetineerden werden niet in de Penitentiare Inrichting opgezocht om een gezamenlijk plan op te stellen dat al in werking treedt tijdens detentie. De gezinsleden en het sociaal netwerk van de gedetineerden worden niet betrokken.

De nazorg voor ex- gedetineerden door de gemeente Westland is niet compleet en voldoet niet aan de wettelijke taken. Er zijn daarom extra inspanningen en aanvullende financiering nodig om te voldoen aan de wettelijke taken.

Om te zorgen dat de zorg voor ex-gedetineerden goed wordt gewaarborgd, is het noodzakelijk dat er zowel intern als extern voldoende formatie en deskundigheid beschikbaar komt.

Tabel: verschil tussen de oude situatie en de nieuwe situatie.

Oude situatie	Nieuwe situatie
Er was geen beleid nazorg ex-gedetineerden. Hierdoor zijn taken en verantwoordelijkheden zijn niet belegd	Er is wel beleid: Taken en verantwoordelijkheden zijn duidelijk belegd.
Wmo-consulent bood nazorg als extra taak	Nazorg coördinator zet indien nodig nazorg in op vijf leefgebieden
Inwoners moesten zichzelf aanmelden na detentie.	Er is contact in detentie voor het actief aanbieden van nazorg in aansluiting op re-integratie traject casemanager in detentie waardoor ex-gedetineerden in beeld blijven.
Het bereik is 30% van de uitstroom ex-gedetineerden.	Het bereik is 95% van de uitstroom ex-gedetineerden.
De nazorg voldeed niet aan de wettelijke taken.	De gemeente voert de wettelijke taken tot nazorg naar behoren uit.
Er is geen beeld bij de gemeente en partners van de doelgroep.	We krijgen de doelgroep en benodigde ondersteuning in beeld.
De inzet op het voorkomen van recidive was minimaal.	De inzet op het voorkomen van recidive is maximaal.

5.1 Uitvoering taken coördinator nazorg ex-gedetineerden

De coördinator nazorg ex-gedetineerden voert de volgende taken uit:

1. Het oppakken van een melding van een inwoner uit de gemeente Westland die uit detentie komt en verzamelen van nadere informatie bij de casemanager in detentie;
2. Nagaan of de gedetineerde nazorg wenst en nodig heeft;
3. Het uitvoeren van een triage met een open blik en indien nodig afstemmen van de casus met de zorgregisseur van het Sociaal Kernteam, de Veiligheidskamer of Exodus;
4. Het doen van een intake in detentie, het maken van afspraken met de ex-gedetineerde, deze vastleggen in een plan van aanpak nazorg als de persoon voldoende zelfredzaam is en er geen inzet van het Sociaal Kernteam of Exodus nodig is. (Pakt het Sociaal Kernteam of Exodus de casus op dan voeren zij deze taken uit);
5. Er voor zorgen dat er huisvesting, inschrijving in het BRP, een ID-bewijs en een uitkering geregeld is. De coördinator gaat hierbij uit van de zelfredzaamheid van de ex-gedetineerde en ziet er op toe dat de ex-gedetineerde de afspraken nakomt;
6. Als er sprake is van een lage zelfredzaamheid en complexe problematiek dan stemt de nazorg coördinator de casus af met de zorgregisseur van het Sociaal kernteam of Exodus. Met een open blik en in onderling overleg vindt er gelijkwaardige afstemming plaats over wie wat doet in een casus en wie de casusregie oppakt;
7. Het bijhouden van een registratie van het aantal ex-gedetineerden die aangemeld zijn bij de gemeente Westland voor nazorg, het aantal ex-gedetineerden waarbij nazorg op vrijwillige basis geboden is, het resultaat van de geleverde casus, de doorlooptijd van de ondersteuning.

Om er voor te zorgen dat er altijd iemand beschikbaar is het bieden van nazorg aan ex-gedetineerden en de continuïteit te waarborgen dient er een vervanger beschikbaar te zijn bij afwezigheid of vertrek van de coördinator nazorg ex-gedetineerden.

6. Financiering

De benodigde middelen hangen samen met de omvang van de doelgroep. De afgelopen twee jaar laat een daling zien van het aantal gedetineerden dat uitstroomt naar onze gemeente. Deze periode (tijdens de Coronajaren) te kort om te kunnen constateren of deze daling blijvend zal zijn. Gaan we uit van een gemiddelde van de uitstromers detentie van de afgelopen 7 jaar als maximum dan komen we op een gemiddelde van 62 inwoners per jaar. Gaan we uit van de laatste 2 jaar dan is het gemiddelde inwoners dat uit detentie komt 46.

Het is bij het opstellen van deze beleidsnota niet duidelijk hoeveel ex-gedetineerden behoren tot de doelgroep van het Sociaal Kernteam en andere ketenpartners en wat de toename is van het aantal cliënten ten gevolge van de uitvoering van het opgestelde beleid en voor hoeveel cliënten ambulante nazorgbegeleiding van Exodus de gemeente moet inkopen.

Voor de uitvoering van de nazorg aan ex-gedetineerden is een dekking van in totaal € 76.000 nodig. Dit is het maximale budget voor de coördinator nazorg ex-gedetineerden, inzet zorgregisseur Sociaal Kernteam en inkoop ambulante begeleiding nazorg bij Exodus. In afstemming met de accounthouder en directie van het Sociaal Kernteam stellen we vast welke extra middelen er nodig zijn voor het Sociaal Kernteam om deze extra taak uit te voeren. Met Exodus maken we voorlopig de afspraak om per traject de ambulante begeleiding te bekostigen.

Na de evaluatie van acht maanden hebben we meer inzicht in de omvang en zwaarte van de doelgroep. Op grond daarvan stelt de gemeente een definitieve begroting op.

6.1 Jaarbegroting

Voor de uitvoering van de wettelijke verplichting nazorg voor ex-gedetineerden is een ophoging van het personeelsbudget nodig met maximaal € 48.000. De inschatting op grond van een prijsindicatie van Exodus is dat er voor de nazorgondersteuning door zorgregisseurs van het Sociaal Kernteam en de inkoop van de nazorgbegeleidingstrajecten door Exodus maximaal € 28.000 nodig is. Ook hiervoor geldt dat we uitsluitend inzetten wat nodig is met een maximum van € 28.000.

kosten	bedrag
Coördinator nazorg ex-gedetineerden	€ 48.000
Ondersteuning zorgregisseurs Sociaal Kernteam	€ 28.000
Ambulante nazorgbegeleiding Exodus	
Totaal	€ 76.000

6.2 Financiële dekking

Voor de uitvoering van de nieuwe aanpak nazorg ex gedetineerden is € 76.000 nodig. Bestaande uit € 48.000 voor een coördinator en € 28.000 voor ondersteuning zorgregisseurs Sociaal Kernteam en ambulante nazorgbegeleiding door Exodus. De dekking voor deze kosten zit binnen het product Wmo (onderdeel van programma 5). Binnen dit product is sprake van € 22.000 onbenutte formatie ruimte, zijnde de beschikbare ruimte voor nazorg ex gedetineerden in de bestaande formatie en de resterende € 54.000 wordt gevonden door het beschikbare budget voor

2e lijns Wmo begeleidingskosten (ruim € 8,5 mln) iets te verlagen ter dekking van de kosten. Ex gedetineerden maken meer dan gemiddeld gebruik van 2e lijns begeleiding, door te investeren in de nazorg krijgen meer grip op de kosten van 2e lijns Wmo begeleiding. De kosten van nazorg ex gedetineerden valt hiermee binnen het product Wmo. De technische verwerking van de ophoging van de formatie brengt een kleine verschuiving van lasten met zich mee. Een klein deel is namelijk bestemd voor overhead en dit valt binnen programma 10 van de begroting. De verschuiving van middelen van programma 5 naar 10 zal meegenomen worden bij een volgende voortgangsrapportage.

6.3 Inkoop

De inkoop voor de voorgestelde externe partij verloopt via een SAS-procedure zonder EMVI. Deze maakt vereenvoudigd aanbesteden van Wmo 2015 en Jeugdwet mogelijk.